
Aanbevelingen vanwege de Hoge Gezondheidsraad van 14 mei 2004 met betrekking tot de herziening van het document “Nucleair risico en Landbouw (HGR 5.300/2)”

AANBEVELING

De Hoge Gezondheidsraad beveelt aan:

- 1) Dat de bevoegde overheid, in casu: de FOD Binnenlandse Zaken, meer bepaald de Algemene Directie Civiele Veiligheid en de Algemene Directie Crisiscentrum, samen met het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) en het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), de nodige stappen zouden zetten en de nodige middelen zouden voorzien om het document ‘Nucleair risico en Landbouw’ van 1992 te herwerken. Logischerwijze zou het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) de coördinatie en de leiding van deze herziening op zich moeten nemen;
- 2) Dat de “socio-economische cel[1] (ECOSOC)” specifiek dient betrokken te worden bij de voorbereiding van het document;
- 3) Dat men hierbij zou moeten streven enerzijds naar een document bestemd voor specialisten en beleidsmensen, dat ook als handleiding voor vorming zou kunnen gebruikt worden, en anderzijds ook naar een vereenvoudigd document bestemd voor een ruime verdeling naar de betrokken sectoren;
- 4) Dat men ook de punten vermeld in het vorige advies vanwege de Hoge Gezondheidsraad met betrekking tot het nucleair noodplan niet uit het oog zou verliezen (advies nr. 7715: ‘Aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad met betrekking tot het nucleair noodplan’).

Meer in detail betreffende het document ‘Landbouw en Radioactieve Besmetting’ beveelt de Hoge Gezondheidsraad de hieronder vermelde punten aan.

1) Algemene aanbevelingen

- a) In het algemeen wordt gesteld dat normering een belangrijk aandachtspunt kan zijn; de limieten voor commercialisatie van voedingswaren buiten de EC zijn bijvoorbeeld niet vermeld in het document van 1992. (cf. KB 17/10/2003, BS 20/11/2003, Ed. 2, p. 55876, § 8.4.1.2., gebaseerd op volgende Europese richtlijnen: nr. 3954/87 van 22 december 1987, nr. 2218/89 van 18 juli 1989 ter wijziging van nr. 3954/87 van 22 december 1987, nr. 770/90 van 29 maart 1990, nr. 944/89 van 12 april 1989 en nr. 2219/89 van 18 juli 1989.)
- b) Een bijdrage over de juridische en financiële context is onontbeerlijk.
- c) De effecten van de herstructurering van de Belgische Staat moeten ook bekeken worden.
- d) De problematiek moet niet beperkt blijven tot mogelijke ongevallen die plaats vinden binnen de nucleaire sites, maar zou ook andere mogelijke bronnen van radioactieve besmetting in het milieu in acht moeten nemen :
  - nieuwe risico’s (dirty bomb met radioactieve lading, terugkeer van satellieten, de NORM-problematiek etc.)
  - diffuse verspreiding van radionucliden in de omgeving door medische en industriële toepassingen.

2) Opmerkingen betreffende het bestaand document

- a) Het inleidend hoofdstuk met basiskennis over straling en haar eigenschappen moet ingekort worden, en verwijzen naar andere bestaande publicaties; het onderscheid in gedrag tussen edelgassen, jodia en aërosolen is daarentegen belangrijk en moet behouden blijven.
- b) Het gedeelte over de overdracht van radionucliden in het leefmilieu (2.2) blijft relevant, maar moet aangepast worden. De huidige universiteitscursussen kunnen hiertoe worden gebruikt.
- c) Het gedeelte over de algemene beschermingsmaatregelen is in feite beschreven in het KB "Noodplan". Het gedeelte over de relatie tussen bodembesmetting en limieten voor commercialisatie moet behouden blijven.
- d) Het hoofdstuk over de tegenmaatregelen in de landbouw zou grondig herwerkt moeten worden, in overleg met FAVV, en met inbreng van de resultaten van het FARMING – netwerk (Europees contract met deelname van het SCK•CEN en FANC) dat zijn besluiten baseert op een overleg tussen de diverse betrokken partijen: landbouworganisaties, zuivelindustrie, overheid, verbruikers, wetenschappers etc.
- e) De herwerking van het document “Nukleair risico en Landbouw ” zou binnen een redelijke termijn moeten worden afgewerkt en zou idealiter beschikbaar moeten zijn voor de 20ste verjaardag van het Tsjernobilongeluk (26 april 2006). Het zou door het Agentschap moeten herleid worden tot een ruimer toegankelijke samenvatting voor de bevolking. Deze beknopte versie zou maximaal moeten kunnen verspreid worden.
- f) De titel van het herwerkte document zou kunnen zijn ‘Landbouw en Radioactieve Besmetting’ in functie van de nieuwe situatie, in plaats van ‘Nukleair risico en Landbouw’.

Motivering

De Hoge gezondheidsraad neemt in overweging:

- 1) Dat het risico op radioactieve besmettingen van de voedselketen tengevolge van incidenten of ongevallen nog steeds bestaande is,
- 2) Dat een dergelijke besmetting ook zou kunnen ontstaan door andere redenen dan deze rechtstreeks gekoppeld aan nucleaire installaties, bijvoorbeeld door het gebruik van ‘radiological dispersion devices’ door terroristen, of via industriële en medische toepassingen,
- 3) Dat een geschikte respons een aanzienlijke reductie van de blootstelling van de bevolking, en dus een reductie van de mogelijke gezondheidseffecten ten gevolge van een dergelijke besmetting met zich mee kan brengen, naast de socio-economische positieve gevolgen,
- 4) Dat de nodige competentie om een goede respons te garanderen momenteel sterk aan het afnemen is in België wegens de verdwijnende interesse en kennis over radioecologie aan de Belgische universiteiten en door de verminderde praktische expertise bij de jongere generatie doordat deze weinig ervaring hebben met reële besmettingen (fall-out van atoombomproeven, van Tsjernobyl; de vroeger hogere lozingen in het milieu van diverse sites zoals Sellafield) of met grootschalige veldexperimenten,
- 5) Dat ook op het niveau van de overheden er zich problemen van competentie en ervaring in deze gespecialiseerde materie kunnen voordoen bij diverse instanties door de reorganisatie van de Belgische staatsstructuur (regionalisatie), de nog recente creatie van bv. het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle of het Federaal Agentschap voor Veiligheid van de Voedselketen,
- 6) Zelfs bij een phase-out van kernenergie in België mag niet uit het oog verloren worden dat de industrie en de geneeskunde grote hoeveelheden radioactieve stoffen gebruiken en dat de problematiek van de ontmanteling van de bestaande nucleaire installaties en van het beheer van radioactief afval tijdens de komende jaren niet uit de belangstelling mag verdwijnen. Het is dus onontbeerlijk om de juiste deskundigheid en kennis terzake te behouden. Des te meer dat sommige buurlanden niet opteren voor dezelfde energievoorziening als België,

- 7) Dat het nieuwe Koninklijk Besluit (17/11/2003) betreffende het nucleaire noodplan werd herwerkt, waarbij een aantal competenties werden gewijzigd ten opzichte van het vorige van 1991, en dat de structuur eveneens werd aangepast,
- 8) Dat, alhoewel een groot gedeelte van de landbouwmaatregelen eerder op middellange of lange termijn werken en als dusdanig geen deel uitmaken van het nucleaire noodplan, de nazorg na een ongeval zeer belangrijk is, zowel voor de volksgezondheid rechtstreeks (vermindering van dosisbelasting van de bevolking) als onrechtstreeks (psychologische impact, negatieve economische impact),
- 9) Dat het document ‘Nukleair risico en Landbouw’ van de Hoge Gezondheidsraad reeds dateert van 1992, en op diverse punten niet langer actueel is,
- 10) Dat het binnen de huidige werking en gezien de herstructurering van de Hoge Gezondheidsraad moeilijk is om intern tot een herziening van dit document over te gaan.

[1] “De socio-economische cel is verantwoordelijk voor de behandeling van alle socio-economische aspecten in verband met radiologische noodplanning; de opdrachten en samenstelling van deze cel zijn meer in detail beschreven in het KB van 17/10/2003, BS 20/11/2003, Ed. 2, p. 55876 e.v., § 3.2.1.5.”

-

Adres:

Hoge Gezondheidsraad
Zelfbestuursstraat 4
1070 Brussel

Telefoon: 02 – 525.09.66

Fax: 02 – 525.09.77

Email: Guy.Devleeschouwer@health.fgov.be

PREVIOUS